

19.10.2018

Vero-osasto

Luonnos hallituksen esitykseksi verontilityslain 5 a ja 13 §:n muuttamisesta

Verontilityslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jaettaessa kuntien yhteisöveron metsävero-osuutta yksittäisille kunnille kunnan metsäerän laskennassa kaikki metsähehtaarit olisivat maakunnittain yhdenmukaisesti arvostettuja. Kunnan alueella sijaitsevia metsähehtaareja ei enää jaoteltaisi metsätalouksikäytössä oleviin ja luonnonsuojelualueilla sijaitseviin metsämaihin. Yksittäisen kunnan metsäerän laskentaerän laskentaperusteena olisi kunnan metsähehtaarien kokonaismäärän suhteellinen osuus maakunnan vastaavasta hehtaarimäärästä.

Lisäksi ehdotetaan, että Verohallinto toimittaisi Ålands kommunförbundille sallassapitosäännösten estämättä tiedot yhteisöille maksuunpannuista yhteisöveroista kaikkien Ahvenanmaan kuntien osalta tietojen tarkistamista varten. Tiedot on nykyisin toimitettu kunkin kunnan lisäksi Suomen Kuntaliitto ry:lle.

Muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuoden 2019 yhteisöveron jako-osuuksien laskennassa.

Esitysluonnoksesta pyydettiin 7.5.2018 lausuntoja seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvarakeskus, Verohallinto, Suomen Kuntaliitto ry, Etelä-Karjalan liitto, Etelä-Pohjanmaan liitto, Etelä-Savon maakuntaliitto, Hämeen liitto, Kainuun liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Keski-Suomen liitto, Kymenlaakson Liitto, Lapin liitto, Pirkanmaan liitto, Pohjanmaan liitto, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Savon liitto, Päijät-Hämeen liitto, Satakuntaliitto, Uudenmaan liitto ja Varsinais-Suomen liitto. Lausuntonsa antoivat myös Enontekiön, Hyrynsalmen, Lestijärven, Savukosken, Sotkamon ja Toholammin kunnat, Itä-Lapin kuntayhtymä sekä Kuhmon kaupunki. Suomen Metsäkeskukselta saatu lausunto erityisesti Suomen Kuntaliitto ry:n lausunnon johdosta on lausuntoyhteenvedon liitteenä.

Ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Verohallinto, Suomen Metsäkeskus sekä osa maakuntaliitoista puoltavat lakiehdotusta, koska sen katsotaan yksinkertaistavan ja selkeyttävän kuntien metsäerän laskentaa.

Erityisesti pohjoiset maakuntaliitot ja kunnat vastustivat ehdotusta, jonka mukaan metsähehtaarit olisivat maakunnittain yhdenmukaisesti arvostettuja. Toisaalta pidettiin tärkeänä, että metsäerän jako-osuuksien laskentaa päivitetään, mutta uudistus tulisi tehdä siten, että metsävaltaiset pohjoiset kunnat saisivat asianmukaisen kompensaaation alueelta hakattavien metsien tuotosta. Itä-Lapin kuntayhtymä, Kuhmon kaupunki, Lapin liitto, Savukosken kunta ja Sotkamon kunta ehdottivat, että hakkuiden nettotuloista tuloutetaan 25 prosenttia takaisin sijaintikuntaan. Keski-Pohjanmaan liitto sekä Toholammin kunta ehdottavat muutoksen voimaantulon porrastamista kolmella vuodella taloussuunnittelun helpottamiseksi siinä tapauksessa, että muutos toteutetaan. Suomen Kuntaliitto ry esittää, että maakunnan aluejaon sijaan metsäerän laskennassa

käytettäisiin vastaavaa aluejakoa kuin maakunnittaisten metsäneuvostojen osalta.

Luonnonsuojelualuiden arvostamista yhteneväisin perustein metsätalousskäytössä olevien metsähehtaarien kanssa pidettiin pääosin perusteltuna uudistuksena. Eräät kunnat katsoivat, että luonnonsuojeluhehtaarit tulisi arvostaa vähintään kaksinkertaisena. Osalle kunnista uusi laskentamalli ei toisi olennaista parannusta nykytilaan, vaan niiden näkemyksen mukaan kyseessä on edelleen voimakas tulonsiirto pohjoisesta etelään.

Ehdotettu muutos

VERONTILITYSLAKIA EHDOTETAAN MUUTETTAVAKSI SITEN, ETTÄ METSÄKESKUSJAOTTELUN SIJAAN ON MAAKUNTAJAOTTELU

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö puoltaa ehdotusta. Laskentaperusteessa maakuntajakoon siirtyminen on luontevaa maakuntajaon tullessa uudeksi hallinnolliseksi jaotteluksi. Maakuntien sisällä luonnonolosuhteet ovat suhteellisen samankaltaisia oikeudenmukaisten kunnittaisten metsäerien laskemiseksi. Muutos myös yksinkertaistaa metsäerän laskentaa.

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, metsähehtaarien käyttö koko valtakunnan tasolla yhtenäisenä laskentaperusteena johtaisi epärealistisen suuriin muutoksiin kuntien metsäerien suuruuksissa. Ei voitaisi pitää oikeudenmukaisena järjestelmää, jossa tuottoarvoltaan hyvin erilaisia metsiä pidettäisiin verotuksellisesti samanarvoisina.

Verohallinto Muutos yksinkertaistaa ja selkeyttää kuntien metsäerän laskentaa. Verohallinnon käsityksen mukaan muutos ei aiheuttaisi lisäkustannuksia Verohallinnolle eikä esityksellä olisi muutenkaan vaikutuksia Verohallinnon toimintaan.

Esityksen taloudellisia vaikutuksia kuvaavassa luvussa 3.1. todetaan, että "Suurimmat muutokset johtuvat pääosin siirtymisestä metsäkeskusjaosta maakuntajakoon", ja että "Suurimmat menetykset johtuvat siirtymisestä maakuntajaon perusteella määräytyvään metsäerän laskentaperusteeseen". Muutostaustaa ei kuitenkaan konkreettisemmin kuvata esityksessä. Muutoksen hahmottamiseksi olisikin hyvä lisäksi havainnollistaa, että maakuntajako vastaa pitkälti nykyisen verontilityslain 13 §:n 4 momentin mukaista Suomen metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön alueyksikköjakoa. Näitä metsäkeskusalueita on Manner-Suomessa 13 ja maakuntia puolestaan 18.

Poikkeukset metsäkeskusalueiden ja maakuntien aluejakojen yhtenevyydestä ovat vain seuraavat:

- 1) Häme-Uusimaan metsäkeskusalue kattaa kolmen maakunnan (Uusimaa, Kanta-Häme ja Päijät-Häme) alueen
- 2) Lounais-Suomen metsäkeskusalue kattaa sekä Varsinais-Suomen että Satakunnan maakuntien alueet
- 3) Kaakkois-Suomen metsäkeskusalue kattaa sekä Kymenlaakson että Etelä-Karjalan maakuntien alueet
- 4) Etelä-Pohjanmaan metsäkeskusalue kattaa sekä Etelä- että Keski-Pohjanmaan maakuntien alueet,
- 5) Rannikon metsäkeskusalue on muodostettu ruotsinkielisen metsänomistuksen perusteella ja se muodostuu paitsi Pohjanmaan maakunnan alueesta myös Uudenmaan maakunnan rannikkoalueista.

Maakuntajakoon perustuvaan bruttokantorahatuloseurantaan siirtyminen tarkoittaisi aluejaotusmuutokseen liittyviä muutoksia vain edellä kuvattujen maakuntajaosta aikaisemmin poikenneiden metsäkeskusalueiden kunnissa. Muiden maakuntien ja niissä sijaitsevien kuntien osalta suhteelliset muutokset perustuvat lähinnä luonnonsuojelumetsien arvostamiseen jatkossa esityksen mukaisesti talousmetsien kanssa samaan arvoon.

Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla metsät ovat parempituottoisia ja niitä on enemmän kuin Keski-Pohjanmaalla. Tämän vuoksi verovaikutus maakuntajakoisesti laskettuihin bruttokantorahatuloihin siirryttäessä on Etelä-Pohjanmaalla positiivinen ja Keski-Pohjanmaalla negatiivinen.

Rannikon metsäkeskusalueen Pohjanmaan metsien tuotto ja bruttokantorahatulot ovat puolestaan selvästi vähäisemmät kuin Uudellamaalla sijaitsevien metsien. Tämän vuoksi esitetyssä puhtaaseen maakuntajakoon perustuvassa metsäerälaskennassa Pohjanmaalla toteutuu maakuntatasolla suurin negatiivinen muutos.

Häme-Uudenmaan metsäkeskusalueella Uudenmaan puolella sijaitsevista metsistä saatavat bruttokantorahatulot ovat keskimäärin vähäisemmät kuin Kanta- tai Päijät-Hämeen kunnissa sijaitsevista metsistä. Tämä näkyy muutosesityksessä Päijät-Hämeen kaikkein suurimpana positiivisena verovaikutusmuutoksena.

Suomen Kuntaliitto ry

Joidenkin alueiden osalta maakuntaudistukseen liittyvä uusi Manner-Suomen maakuntajako ei eroa lainkaan nykyisin käytössä olevasta aiempien metsäkeskusten mukaisesta laskentaperusteesta. Muutoksella ei olisi siis käytännössä vaikutusta näille kunnille. Toisaalta joillakin alueilla, erityisesti Pohjanmaalla, Kainuussa ja muutamissa kunnissa Uudellamaalla, alueellinen jako muuttuisi siten, että se vaikuttaa negatiivisesti kuntien yhteisöveron laskentaperusteisiin ja vastaavasti toisilla kunnilla positiivisesti.

On sinällään perusteltua luopua laskennassa käytetystä alueellisiin metsäkeskuksiin perustuneesta jaosta niiden olemassaolon päätyttyä. Nyt esitetyssä mallissa on kuitenkin ongelmia, joita ei voida pitää kaikkien kuntien kannalta oikeudenmukaisina. Kunnat, jotka hyötyvät luonnonsuojelualueiden aiempaa paremmasta arvostuksesta voivat hävitä enemmän siinä, että aluejakoa muutetaan maakunnittaiseksi. Maakunnittainen jako ei kuitenkaan ole suorassa yhteydessä siihen, millainen metsän keskimääräinen tuotto alueella on.

Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011) ja sen 6 §:ssä säädetään maakunnallisista metsäneuvostoista. Laissa tarkoitettu maakuntajako ei kuitenkaan vastaa nyt lakiluonnoksessa esitettyä jakoa, koska maakunnallisia metsäneuvostoja on ainoastaan 14. Nämä vastaavat aluejaoltaan ilmeisesti aiempaa alueellisten metsäkeskusten jakoa. Käyttämällä laskentaperusteena maakunnallisten metsäneuvostojen aluejakoa säilytettäisiin vastaava aluejako kuin nykyjärjestelmässä ja aluejaolle olisi säädösperäinen perusta.

Maakunnallisten metsäneuvostojen tehtävistä säädetään edellä mainitun lain 6 §:ssä. Tehtävät painottuvat alueen metsätalouden yhtenäiseen kehittämiseen ja tehtävänä on muun muassa laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista. Täten tällä aluejaolla olisi selvä ja perusteltu yhteys alueen metsätalouden kanssa. Suomen Kuntaliitto ry esittää, että 18 maakunnan aluejaon sijaan laskennassa käytettäisiin vastaavaa aluejakoa kuin maakunnittaisien metsäneuvostojen osalta.

Vaihtoehtoinen malli, jossa metsien arvostus ei olisi riippunut alueellisista kantorahatuloista ja siten metsien alueellisista tuotoista, olisi tuonut ylikompensaatia niille alueille, joissa metsän tuotto on keskimääräistä alhaisempi ja toisaalta alentanut metsäerän tuottoa alueille, joissa metsän tuotto on keskimääräistä korkeampi. Ottaen huomioon metsäerän taustan eli sen, että sillä kompensoidaan metsätaloudesta saatujen tulojen siirtymistä pois kunnallisverotuksen piiristä, ei olisi perusteltua olla ottamatta huomioon metsän keskimääräisen tuoton alueellisia vaihteluita. Kyseistä mallia ei olisi voitu pitää oikeudenmukaisena.

Suomen Kuntaliitto ry on täydentänyt lausuntoaan Suomen Metsäkeskuksen antaman lausunnon jälkeen. Kuntaliitto toteaa, että aikaisemmin antamansa lausunnon perusteet ovat edelleen voimassa. Lisäksi Kuntaliitto toteaa, että mikäli laskennassa ei kuitenkaan voida käyttää Kuntaliiton esittämää Suomen Metsäkeskuksesta annetun lain 6 §:n mukaista maakuntajakoa, muutos on perusteltua toteuttaa käyttäen esityksessä ehdotettua maakuntajakoa, mikäli tämä kohtelee kuntia riittävän oikeudenmukaisesti.

Etelä-Savon maakuntaliitto

Uusien maakuntien myötä maakunta on hallinnollisesti toimivampi jakoperuste kuin nykyisin käytössä oleva jaottelu.

Etelä-Savolla oli kantorahatuloja eniten Suomessa vuonna 2017. Taloudellinen vaikutus kohdistuu etenkin metsänomistajiin sekä puunkorjuuketjussa toimiviin kuljetus- ja koneyrittäjiin, mutta laajoine kerrannaisvaikutuksineen metsäsektorin kokonaisvaikutus merkitsee 17 prosenttia Etelä-Savon BKT:stä.

Hyrnsalmen kunta

Metsäerän laskentakaavan muutoksen vaikutus Hyrnsalmen talouteen on merkittävä. Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan muutos vähentäisi vuositasolla kunnan yhteisöverokertymää noin 10 euroa/asukas, mitä voidaan pitää kriisikuntaprosessin läpikäyneessä kunnassa merkittävänä.

Hyrnsalmen kunta ei voi hyväksyä sellaista laskentaperusteiden muutosta, joka entisestään heikentää alueen saamaa tuloa alueelta myydyistä metsistä. Metsähallituksen toiminta alueella on muutenkin jo kriittisen tarkastelun kohteena. Hyrnsalmen kunta vastustaa metsäerän jako-osuuden perusteiden muuttamista ja esittää, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Uudistus pitää tehdä siten, että metsävaltaiset pohjoiset kunnat saavat asianmukaisen kompensaation alueelta hakattavien metsien tuotosta.

Itä-Lapin kuntayhtymä

Itä-Lapin kuntayhtymä pitää tärkeänä, että metsäerän jako-osuuksia päivitetään. Uudistus pitää tehdä kuitenkin siten, että metsävaltaiset pohjoisten kunnat saavat asianmukaisen kompensaation alueelta hakattavien metsien tuotosta.

Metsäerän jako-osuus muuttui radikaalisti pinta-alaverotuksesta luovuttaessa, jolloin käytännössä Metsähallituksen Savukoskella tekemien hakkuiden tuotoista noin 90 prosenttia siirretään tulonsiirtona Etelä-Suomeen. Metsäerä on Savukosken yksipuolisen tulorakenteen vuoksi poikkeuksellisen merkittävä kunnalle; metsäerän osuus on 90 prosenttia kunnan koko yhteisöverotuloista. Kantorahatuloja uudistus toisi kunnalle 60 000–70 000 euroa lisää, ja asukasta kohden tämä tekee noin 62 euroa. Asukaskohtainen tuloutus näyttää suurelta,

mutta reilun tuhannen asukkaan kunnassa absoluuttinen summa jää auttamaan liian pieneksi.

Jakopohjana keskimääräinen maakunnallinen bruttokantorahatulo jaettuna metsähehtaareilla on laajoissa maakunnissa huono mittari haettaessa sopivaa mallia metsäerän jako-osuuden perusteeksi. Malli ei ota huomioon, että Lappi vastaa kooltaan kolmannesta Suomen pinta-alasta ja metsän kasvu ja siten myös tuotto vaihtelevat huomattavasti maakunnan eri osissa. Lisäksi metsän kasvuun vaikuttavat mikroilmastolliset olosuhteet. Hyvää suunnittelussa muutoksessa ja ainoa konkreettinen parannus nykytilaan verrattuna on se, että suojelumaat on huomioitu metsäerän tuloutuksessa.

Syksyllä 2016 oli valmisteltu hyvä esitys metsäerän jako-osuuden muuttamiseksi. Savukosken kunta oli saamassa metsäerää lisää 500 000 euroa, jolloin metsäerä olisi noussut 1,2 miljoonaan euroon. Vaikka tämäkin summa ei olisi ollut vielä oikeudenmukainen, olisi se kuitenkin ollut selkeä parannus nykytilaan.

Suunniteltu metsäerää koskeva tasaus on kestävä ja jyrkkä eikä suunniteltu muutos tuo mainittavaa parannusta.

Metsäerän tuloutusperusteeksi tulee valita yksinkertainen ja selkeä malli. Itä-Lapin kuntayhtymä esittää, että mallin pohjana käytetään prosentuaalista tuloutusta, jossa kunnan alueella tehtävien hakuiden nettotuloista tuloutetaan 25 prosenttia takaisin sijaintikuntaan. Tällöin oikeudenmukaisuus toteutuu ja pohjoisten metsävaltaiset kunnat säilyttävät elinmahdollisuutensa. Samalla Metsähallituksen toiminta alueella säilyttää sosiaalisen toimilupansa.

Keski-Pohjanmaan liitto

Perustelut ehdotetulle muutokselle ovat ymmärrettävät. Valitettavasti muutos koskettaa eniten Keski-Pohjanmaan kuntia. Vuosittaiset menetykset olisivat Lestijärvellä 32 euroa/asukas, Halsualla 20 euroa/asukas sekä Toholammilla ja Perhossa 10 euroa/asukas.

Keski-Pohjanmaan liitto ei hyväksy ehdotusta. Siinä tapauksessa, että lakimuutos hyväksytään, liitto ehdottaa voimaantulon porrastamista kolmelle vuodelle, jolloin kuntien olisi helpompi sopeutua muutokseen taloussuunnitteluun.

Kuhmon kaupunki

Kuhmon kaupunki pitää tärkeänä, että metsäerän jakamista uudistetaan. Uudistus pitää tehdä kuitenkin siten, että metsävaltaiset pohjoisten ja Kainuun kunnat saavat asianmukaisen kompensaation alueelta hakattavien metsien tuotosta.

Kuhmossa hakataan noin seitsemän prosenttia kaikesta Metsähallituksen puusta ja korjataan noin 8,4 miljoonan euron liikevoitto. Tällä hetkellä Metsähallitus tekee runsaan 100 miljoonan euron liikevoittoa ja se on tarkoitus nostaa 120 miljoonaan vuonna 2020. Luontopalveluiden rahoitus peruspalveluvarustuksen ylläpitoon on Kuhmossa noin 80 000 euroa.

Metsäerän jako-osuus muuttui radikaalisti luovuttaessa pinta-alaverotuksesta. Uudessa mallissa tarkoitus olisi käyttää keskimääräistä maakunnallista bruttokantorahatuloa jaettuna kunnan metsähehtaareilla. Laajoissa maakunnissa keskimääräinen bruttokantorahatulon määrä on huono mittari haettaessa sopivaa mallia metsäerän jako-osuuden perusteeksi.

Nykylaissa on viittaus metsäkeskuksiin, mutta se on ongelmallinen. Luonnonvarakeskus on kuitenkin laskenut tiedot tätä tarkoitusta varten vuosittain. Alueellisten metsäkeskusten ja maakuntien alueet vastaavat toisiaan suurimmassa osassa maata. Pohjanmaalla ja Kainuussa sekä jossain muissa yksittäisissä kunnissa ei kuitenkaan ole näin. Näillä alueilla osa kunnista siirtyy uuteen alueeseen ja kyseisen alueen bruttokantorahatulot/metsähehtaari eroavat metsäkeskuksittain lasketusta. Kainuussa tämä tarkoittaa usealle kunnalle muutosta. Olemassa olisi edelleen mahdollista jakaa osuus muutoin kuin maakuntiin perustuen.

Metsäerän laskentakaavan muutoksen vaikutus Kuhmon kaupungin talouteen on merkittävä. Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan muutos vähentäisi Kuhmon kaupungin yhteisöverokertymää noin 10 euroa/asukas vuositasona. Esitetty muutos luonnonsuojelumetsien osalta lisäisi verokertymää 1,16 euroa/asukas, mutta siirtyminen metsäkeskusperusteisesta laskennasta maakuntatason laskentaan taas vähentäisi -11,25 euroa/asukas.

Missään tapauksessa ei voida hyväksyä sellaista muutosta perusteiden muutokseen, joka entisestään heikentää kunnan saamaa tuloa alueelta myydyistä metsistä. Uusi laskentamalli ei tuo mitään parannusta nykytilaan. Metsäerän jako-osuutta koskeva hyväksi katsottava esitys tehtiin syksyllä 2016. Ilmeisesti poliittista syistä kyseistä muutosta ei viety läpi.

Metsäerän tuloutusperusteeksi tulee valita yksinkertainen ja selkeä malli. Kuhmon kaupunki esittää, että mallin pohjana käytetään prosentuaalista tuloutusta, jossa kunnan alueella tehtävien hakkuiden nettotuloista tuloutetaan 25 prosenttia takaisin sijaintikuntaan. Tällöin oikeudenmukaisuus toteutuu ja pohjoisen metsävaltaiset kunnat säilyttävät elinmahdollisuutensa. Samalla Metsähallituksen toiminta alueella säilyttää sosiaalisen toimilupansa.

Kuhmon kaupunki vastustaa metsäerän jako-osuuden osuuden perusteiden muuttamista ja esittää, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Lapin liitto

Metsäerän jako-osuuden perusteita on muutettava, koska nykyinen malli ei ole Lapin metsävaltaisille kunnille oikeudenmukainen ja kestävä. Ehdotetut muutokset tarkoittavat sitä, että kokonaismääränä kantorahatulot realisoituisi vähäisenä.

Uudistuksen olisi taattava se, että metsävaltaiset pohjoiset kunnat saavat asianmukaisen ja riittävän kompensaation alueelta hakattavien metsien tuotoista. Ehdotettu metsäerän tuloutuksen jakoperusteeksi suunniteltu keskimääräinen maakunnallinen bruttokantorahatulo jaettuna kunnan metsähehtaareilla ei ole soveltuvin tai paras mittari laajoihin maakuntiin. Lapin liitto pitää hyvänä pohjana Itä-Lapin kuntayhtymän ja Savukosken kunnan esitystä mallista, jossa kunnan alueella tehtävien hakkuiden nettotuloista tuloutettaisiin 25 prosenttia takaisin sijaintikuntaan. Malli takaisi kompensaation kohdistumisen niihin kuntiin, joissa metsähakkuita tosiasiallisesti toteutetaan. Mallia tulisi täydentää suojelualueilla olevien metsien huomioimisella.

Tavoite selkeämmästä ja yksinkertaisemmasta metsäerän laskentajärjestelmästä on tärkeä, jotta myös kuntien taloussuunnittelu helpottuisi. Tulevaisuuden Lapin kuntien kehittymisen, elinvoimaisuuden tai olemassaolon edellytykset nojautuvat pitkälti verokertymän varaan. Uudistuksella on siis suuri painoarvo kunnille. Yhteisöveron osuus kunnan verokertymässä entisestään korostuu maakuntauudistuksen jälkeen. Koska maakunta- ja sote-uudistus ei tunnista alueen elinvoimaisuutta tai kasvua yleiskatteellisessa valtionosuusjärjestelmässä, kunnille on taattava ennakoitava kokonaisverojärjestelmä.

Lestijärven kunta

Lestijärven kunta ei hyväksy esitettyä muutosta, koska kunnan yksi tärkeimpiä elinkeinoja on metsätalous. Kunnan menettämä yhteisövero olisi erittäin merkittävä, 32 euroa/asukas, kunnan verotuloihin nähden. Lestijärven kunta kokee muutenkin Metsähallituksessa suoritettujen järjestelyjen epäoikeudenmukaisina kuntaa kohtaan, koska kunnan metsäpinta-alasta Metsähallitus omistaa yli puolet. Metsähallituksen metsätuloja ei käytetä missään muodossa Lestijärven kunnan kehittämiseen.

Metsäerän laskentaperusteiden muutoksella ei ole vaikutusta valtiontalouteen eikä kuntien talouteen kokonaisuutena. Sen sijaan yksittäisille kunnille muutoksella on vaikutuksia. Suurimmille kaupungeille muutoksesta ei juurikaan ole vaikutuksia.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntaliitolla ei ole huomautettavaa verontilityslain muutokseen. Kiitosta on annettava siitä, että on pystytty kehittämään uusi metsäerän laskentamalli, jossa kuntakohtaiset muutokset ovat erittäin pieniä ja valtaosalle kuntia merkityksettömiä.

Pohjois-Karjalan kunnille yhteisöveron metsäerällä on merkittävä osuus kokonaisveroista, sillä sen tulo vastaa keskimäärin 1,7 tuloveroprosentin tuottoa. Suhteellisesti suurin merkitys metsäerällä on Ilomantsille, alhaisin Liperille ja Kontiolahdelle. Laskennassa käytettäviä kantorahatuloja kertyi Pohjois-Karjalasta vuonna 2016 noin 8 prosenttia koko maasta osoittaen puunmyyntitulojen suuren merkityksen maakunnan aluetaloudellekin.

Maakuntaliito kuitenkin muistuttaa siitä, että alhaisen veropohjan kunnille metsäerällä on suuri merkitys verokertymälle ja sitä kautta peruspalvelujen turvaamiselle kohtuullisella kunnallisverotuksen tasolla. Siten jatkossakin metsäerä on säilytettävä yhteisöveron osana, koska sillä korvattiin aikanaan luopuminen pinta-alaperusteisesta metsäverotuksesta ja sen tuomista verotuloista kunnille. Mikäli yhteisöverojen merkitystä kunnille kaikkiaan tullaan jatkossa vähentämään, kantorahatuloihin perustuva verotulo on säilytettävä täysimääräisenä osana kuntien verojärjestelmää.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää esitettyjä muutoksia oikean suuntaisina. Maakuntajakoon siirtyminen on luontevaa maakuntajaon tullessa uudeksi hallinnolliseksi jaotteluksi. Esitetyt muutokset laskentaperusteissa yksinkertaistavat ja oikeudenmukaistavat kuntien metsäerän laskentaa.

Pohjois-Pohjanmaan kunnat hyötyisivät muutoksesta lukuun ottamatta Vaalaa, jonka menetys verotuloissa ennen verotulon tasausta olisi noin 1 euro/asukas. Eniten hyötyisivät Pudasjärvi, Taivalkoski, Kuusamo ja Utajärvi laajojen luonnonsuojelualueiden ansiosta. Muutoksen vaikutus maakunnittain tarkasteltuna olisi Pohjois-Pohjanmaalle 1,2 euroa/asukas ja valtiosuuksiin perustuva verotulojen tase huomioiden 0,2 euroa/asukas vuonna 2021. Taloudelliset vaikutukset olisivat siis vähäisiä.

Yhteisöveron metsävero-osuus on jatkossakin turvattava kunnille. Kantorahatuloihin perustuvalla verotulolla on suuri merkitys alhaisen veropohjan kunnille, mikä osaltaan lisää metsätaloustoiminnan hyväksyttävyyttä.

Savukosken kunta

Savukosken kunta pitää tärkeänä, että metsäerän jako-osuuksia päivitetään. Uudistus pitää tehdä kuitenkin siten, että metsävaltaiset pohjoisen kunnat saavat asianmukaisen kompensaation alueelta hakattavien metsien tuotosta.

Kun voimalaitosverotusta uudistettiin hiljattain, tasausta ei otettu mukaan, vaan voimalaitoskiinteistöjen sijaintikunnat saavat pitää voimalaitoskiinteistöistä tulevat verot kokonaan myös jatkossa. Savukoski on yhtä lailla voimalaitoskuntien tavoin oikeutettu erityiseen haittakompensatioon.

Suurelta osin Savukosken kunnan lausunto noudattelee edellä selostettua Itä-Lapin kuntayhtymän lausuntoa.

Sotkamon kunta

Sotkamon kunta tukee Kuhmon kaupungin ja Kainuun liiton antamia lausuntoja.

Sotkamon kunta vastustaa metsäerän jako-osuuden perusteiden muuttamista ja esittää, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Toholammin kunta

Toholammin kunta ei hyväksy esitettyä muutosta. Siinä tapauksessa, että lainmuutos hyväksytään, kunta ehdottaa voimaantumisen porrastamista kolmella vuodella. Tällöin kuntien olisi helpompi sopeutua muutokseen taloussuunnitellussaan.

Kuntakohtaisen vaikutuslaskelman mukaan vuonna 2020 muutos vähentäisi Toholammin kunnan verotuloja 10 euroa/asukas.

Toholammin kunnan lausunto noudattelee Keski-Pohjamaan liiton lausuntoa.

Ehdotettu muutos

**LUONNONSUOJELUALUEIDEN METSÄT SAMANARVOISIKSI
TALOUSMETSIIEN KANSSA**

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö pitää lakiehdotusta kannatettavana. Luonnonsuojelualueita ei ole perusteltua kohdella yhteisöverojärjestelmässä heikommalla arvoamisperusteella kuin talousmetsiä. Ei voida pitää perusteltuna tilannetta, jossa ne kunnat, joissa on enemmän luonnonsuojelumetsiä, ovat joutuneet yhteisveron metsävero-osuuden jaossa huonompaan asemaan kuin ne kunnat, joissa luonnonsuojelualueita on vähemmän. Muutoksella tasataan luonnonsuojelualueiden merkitystä kunnille ja siten myös lisätään kannusteita suojelun edistämiseen. Tämä on ympäristöministeriön käsityksen mukaan ollut jo aiemminkin tavoitteena luonnonsuojelulain muutoksella 594/1981, jonka 5 a §:n mukaan ”Niille kunnille, joiden alueella suojelualue sijaitsee, maksetaan valtion varoista korvaus siitä kunnallisveron tuoton vähentymisestä, joka suojelualueen muodostamisen johdosta kunnille aiheutuu metsätaloudesta saatavasta tulosta maksettavan veron pienentymisenä.” Yhteisöverojärjestelmään siirtymisen jälkeen kyseinen säännös kumottiin.

Ehdotettua muutosta laskentaperusteeseen voidaan pitää tärkeänä myös hallinnon toiminnan johdonmukaisuuden vuoksi.

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö puoltaa ehdotusta. Paljon luonnonsuojelualueita omaavien kuntien kannalta on oikeudenmukaista, että elinkeinotoimintaa rajoittavat suojelupäätökset eivät laskentatavasta johtuen entisestään pienennä kuntien saamien yhteisöverojen osuuksia verrattuna tilanteeseen, jossa alueet olisi säilytetty talouskäytössä. Toisaalta suojelupäätökset myös luovat erityisesti kansallispuistoissa uutta taloudellista toimintaa kuntiin, jotka ovat siten myös hyötynneet suojelupäätöksistä taloudellisen toiminnan lisääntymisen ja kunnalle jaetta yhteisöveron kasvun kautta.

Verohallinto Aluejaotusmuutokseen liittyvät muutokset koskisivat vain joitakin nykyisestä maakuntajaosta poikkeavia metsäkeskusalueiden kuntia. Muiden maakuntien ja niissä sijaitsevien kuntien osalta suhteelliset muutokset perustuvat lähinnä luonnonsuojelumetsien arvostamiseen jatkossa.

Suomen Kuntaliitto ry

Suomen Kuntaliitto ry katsoo, että luonnonsuojelualueiden metsien arvostaminen talousmetsiä vastaavasti on perusteltu muutos. Suojelualueet eivät vähennä kuntien saamaa yhteisöverosuutta ja järjestelmä tukee toisaalta metsien suojelua, mutta ei myöskään heikennä talousmetsien laskennallista arvoa.

Enontekiön kunta

Metsävero-osuuden laskenta tulisi kohdistua valtion maaomaisuuteen riippumatta siitä, onko alue metsätalouskäytössä vai ei.

Luonnonsuojelualueiden arvostaminen samalla kaavalla talousmetsien kanssa ei ole oikeudenmukaista, vaan ne tulisi arvostaa vähintään kaksinkertaisena. Enontekiön kunta ei pidä oikeudenmukaisena myöskään asukasluvuun perustuvaa jakoa, vaan tulisi valmistella malli, joka huomioi erittäin laajat, mutta vähäväkiset kunnat.

Etelä-Savon maakuntaliitto

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää metsähehtaarien tuottohintojen yhdenmukaistamista maakunnan metsätalouden arvoon perusteltuna ja järjestelmää selkeyttävänä.

Itä-Lapin kuntayhtymä

Itä-Lapin alueen kuntiin, jossa on runsaasti suojelualueita, kuten Savukoski, ei uudistuksen jälkeenkään tuloutuisi takaisin edes kymmentä prosenttia kunnasta lähtevien metsävarojen ja suojelualueiden tuotosta. Uusi laskentamalli ei tuo olennaista parannusta nykytilaan, käytännössä voimakas tulonsiirto pohjoisesta etelään jatkuu.

Ei ole tarkoituksenmukaista, että luonnonsuojeluhehtaarit arvostetaan samalla kaavalla kuin talousmetsät. Luonnonsuojelualueiden laskennallinen tuotto on nykyisellään talousmetsämaata suurempi, koska luonnonsuojeluarvot ovat yhteiskunnassa entistä tärkeämpiä. Luonnonsuojeluhehtaarit tulee arvostaa vähintään kaksinkertaisena metsätalouden tuottoon verrattuna.

Keski-Pohjanmaan liitto

Keski-Pohjanmaan liitto ei hyväksy ehdotusta. Jos lakimuutos hyväksytään, liitto ehdottaa voimaantumisen porrastamista kolmelle vuodelle, jolloin kuntien olisi helpompi sopeutua muutokseen taloussuunnittelussaan.

Kuhmon kaupunki

Hyvää suunnittelussa muutoksessa on se, että suojelumaat on huomioitu metsäerän tuloutuksessa. Tämä on kuitenkin valitettavasti esityksen ainoa konkreettinen parannus nykytilaan verrattuna.

Lapin liitto Lapin liitto pitää ehdotusta hyvänä ja perusteltuna.

Lapin kunnassa sijaitsee koko maan metsämaahehtaareista lähes 25 prosenttia ja luonnonsuojelualuehehtaareita yli 70 prosenttia. Nykyisessä laskentamallissa ne kunnat, joissa on paljon luonnonsuojelualuemetsiä, ovat joutuneet yhteisöveron metsävero-osuuden jaossa huonompaan asemaan, koska kaikkien luonnonsuojelualueiden metsähehtaarien arvioidut tuottohinnat ovat olleet selvästi alemmat kuin saman alueen talousmetsien tuottohinnat. Tilanne ei ole ollut oikeudenmukainen. Lappilainen hyvinvointi lähtee luonnosta ja kestävyys on nostettu maakunnallisen aluekehittämistyön keskiöön. Lapin arvokkaat maisemat ja kulttuuriympäristöt ovat merkittävä voimavara ja niiden säilyttäminen vaatii jatkuvia toimenpiteitä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää esitettyjä muutoksia oikean suuntaisina. Eniten hyötyisivät Pudasjärvi, Taivalkoski, Kuusamo ja Utajärvi laajojen luonnonsuojelualueiden ansiosta.

Ehdotettu muutos

YRITYSTOIMINTAERÄN LASKENTAPERUSTETIEDOT MYÖS
AHVENANMAAN KUNTALIITOLLE

Suomen Kuntaliitto ry

Suomen Kuntaliitto ry on muutaman vuoden ajan saanut käyttöönsä kuntien jako-osuuksien laskentaperusteita Verohallinnolta sitä varten, että niitä voidaan käyttää tietojen oikeellisuuden varmistamiseen yhdessä kuntien kanssa. Muutos on osoittautunut tarpeelliseksi. Nykylainsäädäntö ei ole mahdollistanut tietojen luovuttamista Ahvenanmaan kuntaliitolle. Ehdotus tietojen lähettämisestä on erittäin tarpeellinen ja perusteltu.

Ahvenanmaan maakuntahallitus

Ahvenanmaan maakuntahallitus on kuullut ehdotuksesta Ahvenanmaan kuntaliittoa ja Ahvenanmaan tilastokeskusta ja kannattaa ehdotettua muutosta.